

Mille Sørensens grundlovstale

Taler

Mille Sørensen
Debattør og medstifter af
kvinderettigheder.dk

Dato

5. juni 2026

Sted

Københavns Rådhus

Omstændigheder

Tale holdt ved Gruppen Patys grundlovsarrangement på Københavns Rådhus.

- 1 Den sidste gang jeg stod foran en større forsamling af ukendte ansigter og holdt en tale, det var i 2019 på gågaden i Haderslev i Sønderjylland til en klimademonstration, jeg havde været med til at arrangere.

- 5 Dengang var det til et lidt yngre publikum og med et lidt mere spartansk setup, så at få lov til at tale om det frie ord her på Grundlovsdag på Københavns Rådhus, det er et nøk op for mig.

10 Men hvis jeg skal se lidt ud over egen næsetip, så synes jeg at der er nogen, der glimrer ved sit fravær. Nemlig den etablerede kvindebevægelse i Danmark. For jeg synes, der er nogen der sover i timen, når det er mig, og ikke dem, der blevet inviteret ind til at tale om vigtigheden af det frie ord ud fra et kønsmæssigt afsæt.

15 I 2024 skrev jeg et ret kort debatindlæg, hvor jeg kritiserede DBU for at ville tillade biologiske drenge og mænd i kvindefodbold.

20 Jeg var nervøs. Meget af mit eget netværk var på venstrefløj og jeg havde jo godt fornemmet, at der i den offentlige debat ikke var plads til spørgsmål om hvorvidt en mand, der ser sig selv som en kvinde, nu også skal anerkendes som en kvinde i enhver situation.

25 På det tidspunkt var jeg selvstændig, og jeg frygtede, at nogle ville gå efter mit levebrød. At nogen f.eks ville forsøge at kontakte mine kunder eller mit netværk og fortælle dem, at jeg var en "kæmpe transfob", og de derfor venligst skulle genoverveje vores relation.

Så for at passe på mig selv, fjernede jeg mit navn og adresse fra Krak, jeg tog min

30 hjemmeside ned, gjorde så min linkedin-profil ikke kunne søges frem, jeg fjernede mit navn fra faglige hjemmesider og priste mig lykkelig for, at mig og min kæreste stadig ikke havde fået sat mit navn på dørtelefonen.

35 Det lyder måske ekstremt, hvis man ikke har gjort sig i kønsdebatten, men ikke hvis man er en ung kvinde på venstrefløj, der har kigget med fra sidelinjen.

Der hersker nemlig en helt særlig aggressivitet overfor især kritiske kvinder. At det værste man som kvinde kan gøre, er ikke at makke ret på dette punkt - alle kender jo partilinjen; "transkvinder er kvinder".

40 Mit debatindlæg fik stor opmærksomhed, og jeg fik min ilddåb i den offentlige debat.

45 Fordi det handlede om køn, skulle jeg hele tiden bevæge mig på en knivsæg, så jeg ikke fik alt muligt andet skudt i skoene.

Jeg vidste jo godt, at der var jo nogen ting, man godt måtte sige, og andre ting man ikke måtte sige.

50 Men samtidig var jeg også meget bevidst om, at hvis fodboldfolk ude i provinsen virkelig skulle forstå hvad sagen handlede om, hvad det var for nogle scenarier vi kunne stå i, så blev jeg nødt til at være eksplicit og kalde transkvinder for biologiske mænd.

55 Nu er jeg selv fra Sønderjylland, så det følgende må jeg godt sige: der er mange ude i bredden, mange uden for kultursamtalen i København, som ikke helt har styr på hvilken vej, ordet "transkvinde" skal forstås.

60 Om det er en kvinde, der føler sig som en mand, eller en mand, der føler sig som en kvinde.

Men hvordan vi forstår og opdeler køn i samfundet har betydning for hele befolkningen - Ikke kun den regnbuefarvede del.

65 Det duer ikke, at en vigtig debat bliver begrænset eller modereret af nogle få aktører, som kun accepterer specifikke begreber og dæmoniserer brugen af andre.

Jeg kan komme med et par eksempler.

70

Sidste år, havde den danske afdeling af Amnesty International en kampagne, hvor de sagde, at det var had, at sige, at der kun fandtes to køn. Godt gammeldags had, simpelthen.

75 Deres kampagne gik ud på at hverve såkaldte samtaleaktivister og i materialet til dem, præsenterede Amnesty udsagnet om de to køn som, en “usand påstand, som man skal rette folk i”.

80 Slår man op i LGBT+ Danmarks online ordbog, skriver de om udtrykket “biologisk køn”, at udtrykket faktisk har en negativ konnotation, fordi udtrykket bruges af folk, der mener, at dét er det afgørende for en persons køn. Organisationen skriver, at man i stedet bør bruge udtrykket det “ved fødslen tildelte køn”.

85 Når en debat gøres til et minefelt, hvor selv de mest naturlige og umiddelbare formuleringer forbydes, så begrænser vi både den frie debat og nogle gruppers mulighed for at komme til orde. Det synes jeg ikke er særligt inkluderende.

90 En fri samfundsdebat kræver, at alle kan forstå hvad vi snakker om, og at man ikke risikerer at miste sit levebrød, når man smider sit synspunkt ud i den store offentlige holdningspulje.

Det, der gjorde, at jeg trodsede min frygt og stillede op med navn og ansigt, var at jeg havde to særlige kort på hånden.

95

Det ene kort var min hverdag; som selvstændig kunne jeg gå i flyverskjul derhjemme. Jeg havde ikke nogen chef, der krævede min tilstedeværelse eller et arbejde, hvor jeg kunne blive udstødt socialt af mine kollegaer, få betvivlet min faglighed eller få startet en underskriftindsamling imod mig.

100

Det andet kort var min kæreste, for han tjente nok til, at han kunne dække huslejen, hvis nu de kom efter mig og lortet virkelig brændte på.

105 Så det var jo heldigt nok for mig, at jeg havde et nogenlunde springbræt. Men det var også heldigt for den demokratiske samtale, for det viste sig efterfølgende

i en gallupundersøgelse, at 4 ud af 5 danskere var enige med mig. Det var altså et helt mainstream synspunkt jeg smed i puljen, og alligevel frygtede jeg for et socialt hævn tog.

110

Jeg tror, at vi går glip af mange stemmer og synspunkter, fordi der bevidst plantes betændelse i kønsdebatten.

115

For et par uger siden udgav vi et indspark fra en biolog, som kritiserede de her centrale påstande om, at der findes mere end to køn, at køn er et spektrum og at mennesket kan skifte køn.

120

Biologen var hverken urimelig eller nedladende, men gengav blot videnskabelige, objektive og målbare kendsgerninger indenfor sit fag. Alligevel turde han/hun ikke sætte sit navn på af frygt for sit arbejdsliv og vi måtte udgive det anonymt.

Det synes jeg er meget dystopisk.

125

Danmark er 7-9-13 et frit land. Her er du fri til tolke på verden som du vil.

130

Har man lyst til at gå postmodernistisk amok og kappe alle bånd til den materielle virkelighed, er man jo fri til det. Men det er skræmmende, at der hersker en forventning om, at alle andre skal følge trop. At det er andres ansvar, at du ikke slår dig på virkeligheden.

135

Vi har nået et punkt, hvor det vi kan se og erfare med vores egne øjne, med vores sanser, må vige for enhver følelse, som nogen erklærer. I stedet er vi indtrådt i en ny samfundskonstellation, hvor alles følelser er lov, og det vigtigste er, at vi polstrer det fælles rum til, så ingen mærker bølgeskvulp i deres følelsesliv.

Hele verden, skal være et stort safespace.

140

Som man siger på nogen kanter: Be Kind.

Men jeg vil påstå, at mantraet "Be Kind" er et scam. Det er pakket ind som en uskyldig opfordring til god tone og rummelighed, men i praksis forventes det, at man tier med sine kritiske spørgsmål.

Men det dur ikke – friktion er en del af den demokratiske samtale.

Mange tror, at kønsdebatten kun handler om to sider:

150 En side, der hylder selvudfoldelse - det er dem, der er søde.

Og så en side, der modarbejder selvudfoldelsen - det er dem, der ikke er søde.

Men den handler om så meget mere.

155

Den handler om, hvordan vi indretter vores samfund, vores ytringsfrihed, vores tankefrihed og om hvorvidt vi må kritisere hinandens idéer.

160 Hvorvidt kvinder, må kritisere en mands idé om, hvad det vil sige, at være en kvinde.

En mands følelser er selvfølgelig hans egne, og ja det vedrører mig ikke direkte, hvis du som mand ser dig som en kvinde.

165 Men det vedrører mig, hvis du kræver, at jeg også skal se dig som en kvinde.

Hvis du kræver, at jeg skal kalde dig “hun” og “hende”.

Hvis jeg skal dele omklædningsrum med dig.

170

Det vedrører mig, når mit køn nu skal omtales som “personer med livmodere”, fordi du slår dig på ordet “kvindekrop”.

175 Og det vedrører kvinder, når nogen gør feminitet og “kønsrollen” til omdrejningspunktet for, hvad det vil sige at være en kvinde.

Kvinder har kæmpet for, at kvinden skulle sættes fri af samfundets krav om feminitet. At kvinder var forskellige og komplekse mennesker, der ikke var underlagt kønsstereotypernes skabelon.

180

Men nu kommer du og siger, at du er en kvinde, fordi du ikke er så vild som andre mænd, fordi du er mere stille, fordi du elsker følelsen af kvindetøj på din krop og fordi du ikke kan se dig selv i samfundets manderolle.

Hvis jeg som kvinde, ikke må deltage i den debat, jamen så er vores samfund ikke frit, og vi to er ikke lige.

190 Så er det tydeligt, samfundet stadig godt ved, hvem der er en mand og hvem der er en kvinde.

Hvis stemme, der tillægges værdi. Og hvis stemme, der skal tie.

195 Hvem der skal føje og strække sig. Hvem der skal tilsidesætte egne interesser. Hvem der skal stå for den gode stemning og være sød - hvem der skal be kind.

200 Det dur ikke, at nogle grupper gøres urørlige, at deres idéer ikke kan kritiseres, bare fordi de erklærer sig som ofre. For de kan godt have interesser, der ikke er i flertallets interesse. At være ligestillet betyder også, at ingen er fritaget for kritiske spørgsmål.

Denne her kønsdebat handler om så meget mere end bare at kunne realisere sig selv.

205 Når biologiske mænd indtager kvindernes omklædningsrum, så handler det også om kvinders grænser. I fitnesskæderne PureGym og SATS, opdeler man nu omklædningsrummet via juridisk køn. Nu har en mandekrop grønt lys til at bade og klæde om hos kvinderne og pigerne, der kan være helt ned til 11-14 år gamle. Det nævnes dog ikke for pigerne og kvinderne. Erkendelserne fra MeToo og samtykkedebatten synes pludselig meget langt væk.

215 Når 3 ud af 4 børn, der henvises for kønsbehag, er piger, så handler det også om pubertetens sårbarhed, om et liv forankret i en online verden, og at kvindelivet fremstår som dårlig deal, hvor ens krop konstant seksualiseres og hvor der kun præsenteres snævre og endimensionelle kvinderoller. Hvem vil ikke gerne ses, som hele, komplekse mennesker? Hvem vil ikke gerne undslippe patriarkatets målestok?

220 Når hver tredje voksen, der henvises for kønsbehag, vurderes at have en autismediagnose, så handler det også om, hvordan vi griber sårbare grupper. Når en bivirkning ved behandlingen kan være sterilisation, så handler det også om hvorvidt samfundet risikerer at sterilisere en ny generation af sårbare

borgere. Der er ekkoer til mørke kapitler i vores historie.

225

Og når kroppen gøres til det, der forhindrer dig i at leve “dit sande, autentiske jeg”, så handler det også om kapitalisme og økonomiske interesser. Før, kunne branchen kun tjene penge på kvinder, der ville have større bryster. Nu kan branchen også tjene penge på kvinder, der vil af med dem. For 50.000 kr. på privathospital i Sverige kan du få kappet både dine nerver og bryster af, og er du heldig, laver TV2 det hele til en inspirerende solstrålehistorie. Der er gode penge i at sætte mennesker i en livslang krig mod deres egen, sunde krop. En krop, som ellers aldrig ville have været kunde i butikken.

230

235 Kort sagt, vi har stadig mange kritiske spørgsmål til gode, og det frie ord har aldrig været vigtigere.

Kilde

Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

240

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale

245

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mille-sorensens-grundlovstale-2026>

250

255

260